

«Uavhengig og riksdekkende venstreorgan for frisinn og framskrittvennlig politikk i nasjonalt, sosialt og økonomisk henseende.»

Grunnlagt 1869 av Hagbard Emanuel Berner

ANSVARLIG REDAKTØR /
ADMINISTRERENDE DIREKTØR:
JOHN ARNE MARKUSSEN
jam@dagbladet.no

For mange dør i organkø

Det har ikke skortet på mørke nyheter fra 2016. Én av dem som har fått lite oppmerksomhet er at antallet organdonorer går ned. Tallet for året er ikke bekreftet ennå, men vi ser ut til å få den høyeste avslagsprosenten på ti år. I løpet av fjorårets første ni måneder døde 26 personer på sykehus i påvente av transplantasjon. Mange flere venter med betraktelig redusert livskvalitet. Loven må opp til vurdering for å sikre at flere donerer.

«VI MÅ VURDERE EN 'OPT OUT'-ORDNING.»

Det ser nemlig ut til å være først og fremst et designproblem som er årsaken til det lave antallet donorer. I befolkningen som helhet er det bare fire prosent som er skeptiske til organdonasjon. Det er som det bør være. Å nekte levende mennesker livet fordi du vil ta med deg dine organer under jorda, er en umoralsk handling. Likevel er det mange som gjør nettopp dette i dag, ikke fordi de ønsker det, men fordi det er tvil om hva som var deres vilje. Det er nemlig altfor få som har gjort sin vilje kjent. Bare 200 000 nordmenn har lastet ned donor-appen som gjør det klart at du vil at dine organer skal kunne gå til å redde liv når du dør. For dem som ikke har gjort sin vilje kjent, er det de pårørende som må gjøre sitt beste for å gjette seg fram til hva som egentlig var den avdødes vilje. Altfor mange tenker at det er bedre å være «på den sikre siden» å si nei, om de ikke vet, selv om dette trolig stemmer dårlig overens med den avdødes reelle vilje og med hva de strengt burde konkludert med.

Det er grunn til å tro at lovendringen som trådte i kraft 1. januar i 2016 har forsterket problemet. Den gjorde nemlig at mer vekt ble lagt på den avdødes ønsker enn før. Nå holder det også at en av de pårørende sier nei. Det forhindrer at en mer helhetlig vurdering ble tatt. Flere stemmer fra politisk hold har kritisert ordningen og det er grunn til å vurdere om denne ordningen var hensiktsmessig.

Siden svært få nordmenn er mot organdonasjon, og organdonasjon er ønskelig, virker dagens ordning urimelig. Et alternativ ville være å legge til grunn at alle ønsket å gi bort organene sine når en dør. De som eksplisitt ikke ønsker å donere organene sine kunne si fra. I land som har innført en slik «opt out»-ordning er nesten alle organdonorer. Det kan være svakheter ved en slik modell også, men det bør ikke være tvil om at vi er nødt til å få en slik ordning på bordet og vurdere den som et mulig alternativ. Folk kan ikke fortsette å dø i påvente av organer, fordi det er en viss tvil om de avdødes vilje.

Folk flest

Ulveopprøret i Hedmark drives fram av rike grunneierinteresser i området. Altså eliten.

Hvem skal vi holde med da?
Ledetråd: Ulven er folk flest.

BØR SE PÅ LOVEN:
Bent Høie (H)

FEMINIST: Madonna gir klar beskjed til den sexistiske musikkindustrien. FOTO: WENN.COM / NTB SCANPIX

Fire regler for å lykkes

... om du er kvinne og vil opp og fram.

SIGNALER

AKSEL BRAANEN STERRI
ast@dagbladet.no

FØR JUL HOLDT MADONNA

en emosjonell og personlig tale om hvordan hun er blitt behandlet i løpet av karrieren. «Det er ingen regler hvis du er en gutt. Hvis du er jente, så er det regler», sa hun.

DU KAN VÆRE pen, søt og sexy, men ikke vær for smart, ikke ha en mening.

Du kan være et objekt for menns tilfredsstillelse, men ikke del dine egne seksuelle fantasier med verden

Vær det menn vil du skal være, men viktigst: vær slik andre kvinner vil du skal være rundt menn.

Ikke bli eldre. Da vil ingen spille platene dine på radioen.

Følger du disse reglene, så kan du lykkes, men på bekostning av å være fri, å være den du vil være.

MADONNA ANGRIPER musikkindustrien, men påpeker flere forhold som bør få oss til å våkne. Uskrevne forventninger kan fungere som tvangstrøyer og markedet kan forsterke allerede eksisterende forventninger.

Markeder er riktig nok fantastiske til å tilfredsstille preferanser. Du kan kjøpe deg de tingene du trenger. I tillegg vil markeder kunne bryte ned fordommer vi har. Arbeidsgivere som diskriminerer på bakgrunn av hudfarge, kjønn eller legning vil over tid tape i konkurranse med dem som ikke diskriminerer. De går nemlig glipp av kompetent arbeidskraft. Bedrifter som ikke vil tilby sine varer og tjenester til folk de ikke liker går glipp av betalende kunder og vil dermed tape for sine konkurrenter.

MEN HVA HVIS folket har diskriminerende preferanser? Hva hvis publikum ikke vil ha en fri Madonna som kan være åpen om sine egne seksuelle fantasier, og ikke bare er et objekt for deres egne fantasier? Noen som produserer for et massemarked vil nødvendigvis måtte tilpasse seg preferanser som ikke nødvendigvis er gode. Som når menn og kvin-

ner har usunne og begrensede forventninger til både kvinner og menn, men spesielt kvinner.

PROBLEMET BEGRENSER seg ikke til opprettholdelsen av usunne preferanser. Når produsenter forsøker å tilpasse seg publikums ønsker kan de forsterke problemene.

Et åpenbart eksempel er dameblader som retusjerer modeller, som skaper urealistiske forventninger om hvordan kvinner skal se ut. Det er ikke så enkelt som liberalister skal ha det til, at en bare kan la være å lese dameblader om en ikke vil påvirkes. Alt vi ser rundt oss er med på å forme våre forventninger til hvordan kvinner bør se ut. Når tilstrekkelig mange tilpasser seg idealet, øker kostnadene ved å bryte med normen.

Madonna sparket mot feministen, som Camille Paglia, som mente hun truet kvinnekampen ved å objektifisere seg selv. Men Madonna nektet å ta avstand fra feminismen. Hun lanserte heller «bad feminism», en frigjøringskamp som direkte bryter med usunne og tyngende forventninger. Det er en kulturell kamp flere bør ta del i.

STARS AND STRIPE

Lisa Benson er en konservativ fire-barnsmor som begynte å jobbe som frilans avistegner i 1992. I hjemstaten California har hun vunnet en rekke priser for sitt arbeid, og tegningene hennes trykkes i over hundre aviser.

